

I. Інформація про діяльність

Волинського обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій у 2017 році

Відповідно до Законів України «Про державну службу», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про об'єднання територіальних громад», інших нормативно-правових актів органів влади, робота Волинського обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій (далі – Центр) у 2017 році була спрямована на виконання статутних завдань діяльності закладу в рамках реалізації стратегічних напрямів розвитку державної служби, служби в органах місцевого самоврядування щодо підвищення рівня професійної компетентності публічних службовців на регіональному рівні.

1. Організація навчання в рамках виконання планів-графіків підвищення кваліфікації державних службовців органів виконавчої влади та посадових осіб місцевого самоврядування на 2017 рік

Упродовж звітнього періоду навчання у Центрі здійснювалося відповідно до Плану-графіка підвищення кваліфікації державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад на 2017 рік, затвердженого головами обласної державної адміністрації, обласної ради.

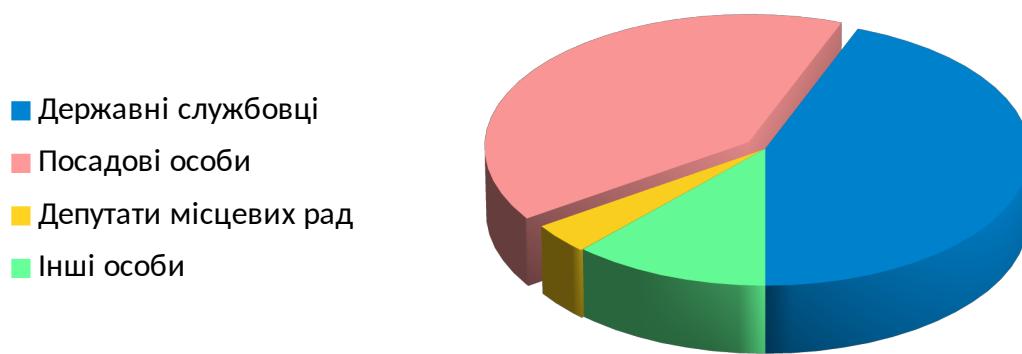
Графіки підвищення кваліфікації на 2017 рік та зміст навчальних програм сформовані Центром відповідно до потреб органів влади і місцевого самоврядування області, в установленому порядку погоджені із замовниками навчання (обласною державною адміністрацією та обласною радою) і Національним агентством України з питань державної служби.

Підвищення кваліфікації здійснювалося відповідно до пріоритетних напрямів державної політики, на виконання нормативно-правових актів органів влади, рекомендацій Національного агентства України з питань державної служби, розпоряджень та доручень голови обласної державної адміністрації, обласної ради, заходів державних і регіональних програм.

На базі Центру впродовж 2017 року проведено 163 навчальних заходи, з них 10 – на договірній основі.

У Центрі пройшли навчання 6132 особи, з них:

- державних службовців – 2706 особи;
- посадових осіб місцевого самоврядування – 2482 особи;
- депутатів місцевих рад – 224 особи;
- інших категорій – 720 осіб.

Рис.1. Дані про підвищення кваліфікації у 2017 році

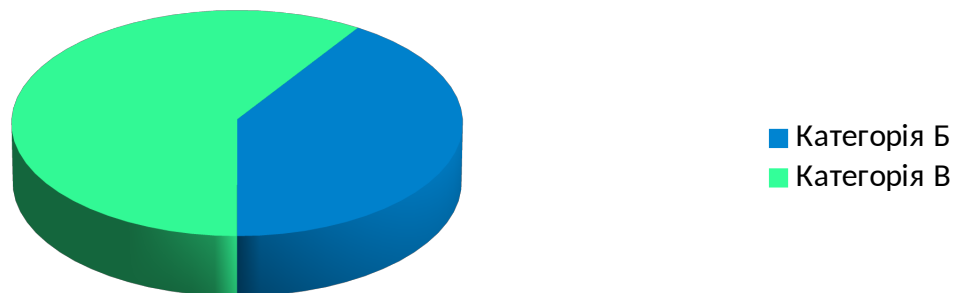
Аналіз виконання планових і фактичних показників підвищення кваліфікації у 2017 році наведено у таблиці 1.

Таблиця 1.

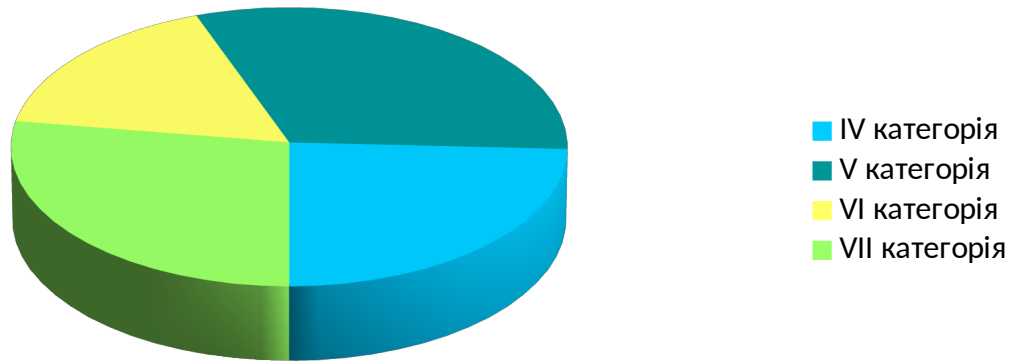
Виконання планових і фактичних показників підвищення кваліфікації у 2017 році

Категорія слухачів (відповідно до плану-графіка підвищення кваліфікації)	Планові показники підвищення кваліфікації (кількість осіб)	Фактичні показники підвищення кваліфікації (кількість осіб)	Виконання планових показників
Державні службовці	1420	2706	190%
Посадові особи місцевого самоврядування	1310	2706	206%
Депутати місцевих рад	40	38	95 %
Студенти	50	56	112 %
Інші категорії	80	670	837 %

Розподіл слухачів за категоріями посад та за видами підвищення кваліфікації наведено нижче (Рис. 2, 3).

Рис.2. Розподіл державних службовців за категоріями посад

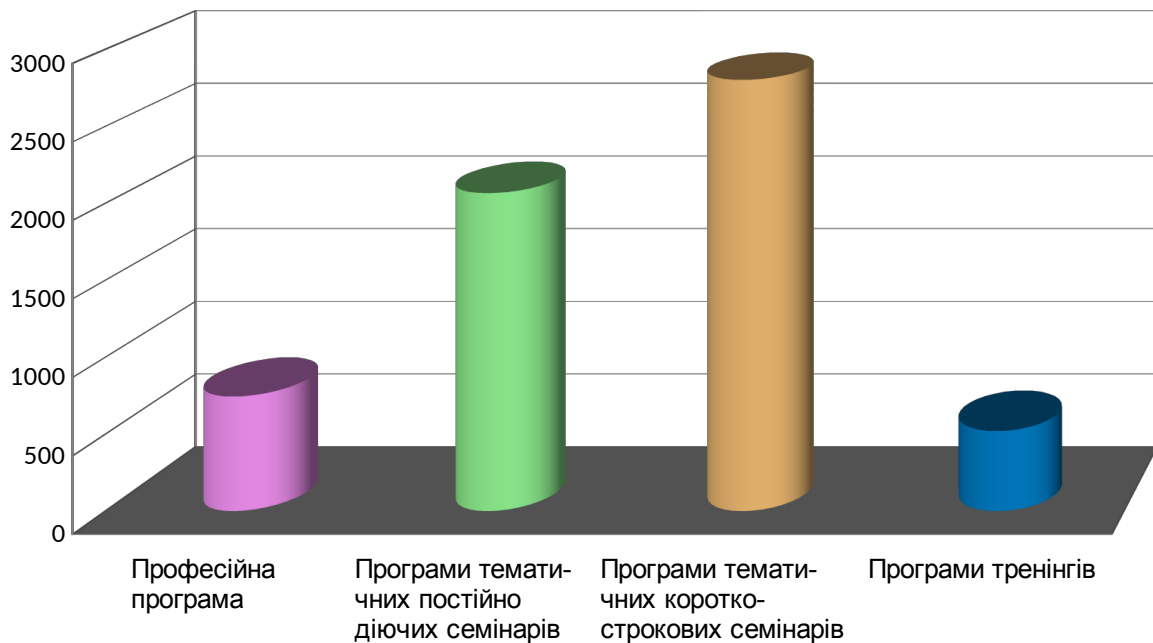

Рис.3. Розподіл посадових осіб місцевого самоврядування за категоріями посад

Навчання на базі Центру здійснювалося за професійними програмами, програмами тематичних постійно діючих та короткострокових семінарів, тренінгів, та програмами підготовки та участі у Всеукраїнському щорічному конкурсі «Кращий державний службовець».

У розрізі видів навчання підвищення кваліфікації пройшли (Рис. 4):

- за професійними програмами – 744 особи;
- за програмами тематичних постійно діючих семінарів – 2066 осіб;
- за програмами тематичних короткострокових семінарів – 2802 особи;
- за тренінговими програмами – 520 осіб;
- програмами підготовки та участі у Всеукраїнському щорічному конкурсі «Кращий державний службовець» – 36 осіб.

Рис. 4. Розподіл слухачів за видами підвищення кваліфікації

Задоволенню навчальних потреб замовників та виконанню плану-графіка сприяли виїзні навчання у містах, районах та установах області. Упродовж року загалом проведено більше 30 виїзних навчально-комунікативних заходів, серед яких тематичні короткострокові семінари «Запобігання корупції у сферах державної служби та служби в органах місцевого самоврядування», «Законодавство у сфері державної служби», «Проектний менеджмент», «Культура усної та писемної фахової мови», «Діяльність депутата у місцевій раді та її органах», «Законодавство у сфері служби в органах місцевого самоврядування», «Статус старости в об'єднаній територіальній громаді», тренінг «Академія лідерства» тощо.

У 2017 році розроблено програму віддаленого комп'ютерного тестування, завдяки якій 345 слухачів з 4 районів області, які навчалися за професійними програмами підвищення кваліфікації, пройшли підсумковий контроль знань.

Програмне забезпечення та ведення системи електронного обліку слухачів надає можливість здійснювати оперативний аналіз якісного і кількісного складу слухачів, формувати звітні інформації на запити Нацдержслужби України, обласної державної адміністрації.

2. Діяльність Центру на виконання нормативно-правових актів органів виконавчої влади і місцевого самоврядування, розпоряджень і доручень голови обласної державної адміністрації, виконання заходів державних і регіональних програм

Підвищення кваліфікації державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад у 2017 році здійснювалося на виконання таких основних нормативно-правових актів:

- *Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.03.2015 № 227-р «Про схвалення Стратегії реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні на період до 2017 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації».* Із питань впровадження законодавства у сфері державної служби та служби в органах місцевого самоврядування Центром спільно з відділом управління персоналом апарату обласної державної адміністрації, міжрегіональним управлінням Нацдержслужби у Волинській та Рівненській областях, юридичним управлінням облдержадміністрації проведено 40 навчальних заходів, до програм яких входили питання законодавства про державну службу /службу в органах місцевого самоврядування. У 7 тематичних семінарах з питань впровадження законодавства про державну службу та службу в органах місцевого самоврядування взяло участь 250 державних службовців та 290 посадових осіб місцевого самоврядування з числа керівників та працівників служб управління персоналом та осіб, відповідальних за роботу з персоналом. Тематичні зустрічі з питань впровадження законодавства у сфері державної служби, служби в органах місцевого самоврядування включалися до професійних програм підвищення кваліфікації публічних службовців та програм тематичних семінарів.

- *Розпорядження Кабінету Міністрів України від 06.07.2011 № 642-р «Про підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб органів*

місцевого самоврядування з питань запобігання і протидії проявам корупції на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування». Із питань запобігання і протидії проявам корупції на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування Центром проведено 37 навчальних заходів, програми яких включали питання запобігання корупції в органах державної влади та в органах місцевого самоврядування, з них 14 – семінари-тренінги на антикорупційну тематику. Загалом у цих заходах взяло участь 893 державних службовці, 1153 посадових особи місцевого самоврядування, 175 депутатів місцевих рад.

- *Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.09.2014 № 847-р «Про імплементацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони».* Про навчальні заходи з питань запобігання і протидії проявам корупції на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування інформація наведена вище.

Питання взаємодії органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування з громадськістю в процесі формування та реалізації державної політики були включені до 9 навчальних програм, за якими підвищили кваліфікацію 422 державних службовці та 65 посадових осіб місцевого самоврядування. Для голів, заступників голів, керівників апаратів райдержадміністрацій та керівників відділів/завідувачів секторів з питань внутрішньої та інформаційної політики апаратів райдержадміністрацій проведено цільовий семінар «Діалогова взаємодія органів влади, громадянського суспільства та ЗМІ як ключовий момент у налагодженні ефективної комунікації», у якому взяли участь 43 особи.

- *Розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.03.2010 № 359-р «Про затвердження плану заходів щодо детінізації доходів та відносин у сфері зайнятості населення».* Центром проведено 11 навчальних заходів за професійними програмами підвищення кваліфікації, які включали питання щодо детінізації доходів і відносин у сфері зайнятості населення. У них взяли участь 439 державних службовців та 95 посадових осіб місцевого самоврядування.

- *Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.12.2013 № 1072-р «Про внесення змін до плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку електронного урядування в Україні».* З метою виконання плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку електронного урядування в Україні упродовж року проведено 15 заходів на базі Волинського центру інновацій у електронному урядуванні, що діє у Центрі, у тому числі тематичні короткострокові семінари “Школа електронного урядування” для викладачів вишів міста, студентів Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, представників громадських організацій. Державні службовці та посадові особи місцевого самоврядування навчалися за програмою тематичного постійно діючого семінару «ІТ-менеджмент в державному управлінні». Загалом проведено 43 навчальних заходи, програми яких включали питання е-урядування. У них взяли участь 656 державних службовців, 161 посадова особа місцевого самоврядування, 174 особи з числа інших категорій.

- *Розпорядження Кабінету Міністрів України від 11.05.2017 № 308-р «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017 рік».* Питання державної політики в сфері євроатлантичної інтеграції України були включені до 9 професійних програм, за якими підвищили кваліфікацію 281 державний службовець та 160 посадових осіб місцевого самоврядування.

- *Розпорядження Кабінету Міністрів України від 06.09.2013 № 717-р «Про затвердження Державної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2016 року».* Із питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків проведено 6 навчальних заходів, у яких взяли участь 97 державних службовців та 64 посадових особи місцевого самоврядування.

- *Закон України від 25.12.2015 № 922 «Про публічні закупівлі».* Із питань організації та здійснення закупівель проведено 13 навчальних заходів, з них 3 виїзних семінари у районах області. Участь у навчанні взяли 380 осіб, відповідальних за організацію та здійснення закупівель, з них 138 – державних службовців, 52 – посадових особи місцевого самоврядування.

- *Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 175-р «Про Стратегію реформування системи публічних закупівель (“дорожню карту”)*». Із питань організації та проведення процедур закупівлі пройшли навчання і підвищення кваліфікації 134 спеціаліста у сфері закупівель на госпрозрахунковій основі.

- *Указ Президента України від 12.12.2016 № 553 «Про заходи, спрямовані на забезпечення додержання прав осіб з інвалідністю», розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 № 1073-р «Про затвердження плану заходів з виконання рекомендацій, викладених у заключних зауваженнях, наданих Комітетом ООН з прав осіб з інвалідністю, до першої доповіді України про виконання Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю на період до 2020 року».* Центром проведено 12 навчальних заходів, програми яких включали питання вивчення положень Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю. У них взяли участь 222 державних службовці, 349 посадових осіб місцевого самоврядування, з них 36 осіб – спеціалісти (фахівці) управлінь соціального захисту населення місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування.

- *Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.11.2015 № 1393-р «Про затвердження плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року».* Програми 5 навчальних заходів, у яких взяли участь 96 державних службовців та 50 посадових осіб місцевого самоврядування, включали питання протидії дискримінації.

Питання захисту персональних даних розглядалися у ході проведених 10 навчальних заходів, у яких взяли участь особи, відповідальні за організацію захисту персональних даних та особи, які здійснюють обробку персональних даних: 124 державних службовці, 471 посадова особа місцевого самоврядування.

• *Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 111 «Про затвердження Державної соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2020 року».* Питання протидії торгівлі людьми включені до 11 навчань за професійними програмами підвищення кваліфікації. Проведено 2 тренінги «Протидія торгівлі людьми» для фахівців управлінь соціального захисту населення, управління Держпраці в області. Загалом участь у цих заходах взяли 482 державних службовці та 100 посадових осіб місцевого самоврядування.

• *Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.09.2016 № 688-р «Деякі питання реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні», від 13.09.2017 № 682-р «Про затвердження плану заходів на 2017 рік, спрямованих на активізацію реформування місцевого самоврядування та державну підтримку добровільного об'єднання територіальних громад».* Програми 13 навчальних заходів включали питання зміцнення матеріальної та фінансової основи місцевого самоврядування, децентралізації фінансової системи. У них взяли участь 120 державних службовців, 692 посадових особи місцевого самоврядування, 49 депутатів місцевих рад. Ці заходи проводилися за участі експертів Волинського відокремленого підрозділу установи «Центр розвитку місцевого самоврядування», консультантів громадського об'єднання «Асоціація регіонального розвитку Волинської області».

• *Доручення Кабінету Міністрів України від 14.12.2012 № 48689/1/1-12.* Із питань надання адміністративних послуг проведено 13 навчальних заходів для керівників апаратів районних державних адміністрацій, адміністраторів ЦНАПів та державних реєстраторів. У цих заходах взяли участь 121 державний службовець, 145 посадових осіб місцевого самоврядування. У рамках програми EGAP для працівників ЦНАПів проведено 9 тренінгів сертифікованими бізнес-тренерами, консультантами МА NLP: «Стрес-менеджмент і ефективна комунікація», «Розвиток основних комунікативних компетенцій співробітників Центрів надання адміністративних послуг», у яких взяли участь 166 осіб.

3. Навчально-методична робота Центру

Навчання слухачів Центру упродовж року здійснювалося відповідно до професійних програм підвищення кваліфікації, програм тематичних постійно діючих, короткострокових семінарів, програм тренінгів, спрямованих на висвітлення актуальних правових, економічних, соціальних, політичних питань в умовах реформування державного управління, місцевого самоврядування з метою розвитку професійних компетентностей державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування щодо виконання їх функціональних обов'язків. Змістове наповнення навчальних програм підвищення кваліфікації відповідало рекомендаціям Національного агентства з питань державної служби, вимогам розпоряджень і доручень голови обласної державної адміністрації, потребам замовників навчання.

Упродовж звітнього періоду працівниками закладу спільно з науковцями вищих навчальних закладів розроблено і актуалізовано 16 програм тематичних постійно діючих семінарів, 24 програми тематичних короткострокових семінарів, 6 тренінгових програм, підготовлено навчально-тематичні плани, розклади

занять, методичні матеріали для слухачів. 2/3 занять у навчальному процесі забезпечені мультимедійними презентаціями, розробленими викладачами Центру. Спільно з науковцями вишів та управлінцями-практиками підготовлено 8 навчальних посібників, 45 навчально-методичних матеріалів для практичних занять та самостійного опрацювання слухачами на паперових та електронних носіях.

Реалізацію навчальних програм у Центрі забезпечувало 220 викладачів, серед них – 10 докторів наук, 24 – кандидати наук, 186 – фахівці-практики органів виконавчої влади та місцевого самоврядування. У навчальному процесі брали участь голова та заступники голови облдержадміністрації, керівники відділів апарату і структурних підрозділів облдержадміністрації, обласної та міської рад.

Для працівників кадрових служб місцевих державних адміністрацій, територіальних органів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, проведено семінар-тренінг за участю заступника директора департаменту роботи з персоналом та організаційного розвитку – начальника відділу персоналу Міністерства фінансів України Геннадія Кизименка з питань проведення оцінювання результатів службової діяльності державних службовців.

У співпраці з експертами Волинського відокремленого підрозділу установи «Центр розвитку місцевого самоврядування» проведено 14 спільних заходів для 537 працівників об'єднаних територіальних громад області.

Багатогранною була робота закладу в рамках швейцарсько-української програми «Електронне урядування задля підзвітності влади та участі громади» (EGAP). За участі експертів та тренерів на базі Волинського центру інновацій в електронному урядуванні у 2017 році проведено 22 навчальних заходи.

У рамках договору про співпрацю з кафедрою загальної і соціальної психології та соціології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки проведено дослідження психічного здоров'я публічних службовців органів виконавчої влади, місцевого самоврядування в контексті робочого місця. Здійснена відповідна тренінгова та корекційна робота. У дослідженні взяло участь 146 осіб. За результатами роботи підготовлені матеріали дослідження, що включають теоретичний блок, рекомендації, програму тренінгу та опитувальники.

У співпраці з громадськими об'єднаннями «Асоціація регіонального розвитку Волинської області», «Асоціація місцевого розвитку «Велес+», «Гендерний центр Волинської області», «Волинські перспективи» у Центрі проведено навчання з питань децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування, протидії торгівлі людьми, гендерної рівності, розвитку сільського туризму.

Протягом року, відповідно до плану роботи Центру, проведено 4 засідання навчально-методичної ради. На них обговорювались пріоритетні напрямки діяльності закладу, форми і методи інноваційних освітніх технологій, схвалені навчально-методичні матеріали.

Освітньо-інформаційна діяльність Центру протягом року базувалася на принципах науковості, наступності та безперервності надання освітніх послуг, використання сучасних інформаційних технологій навчання, узагальнення та

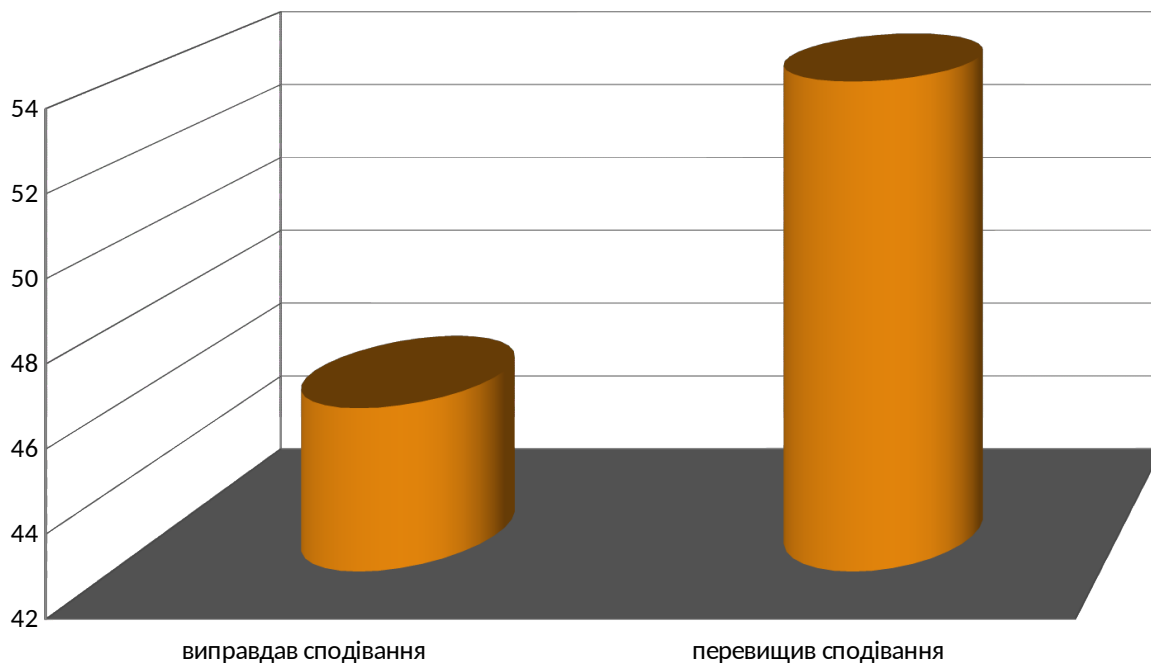
впровадження передового педагогічного та фахового досвіду для підтримки державних стандартів щодо освіченої, гармонійно розвинутої особистості публічного службовця.

Керівництво закладу приділяє постійну увагу питанням розвитку персоналу Центру. Упродовж року працівники Центру взяли участь у таких заходах: навчальний семінар з питань державних закупівель (м. Київ, ДП «ПРОЗОРРО», 24-25 січня), конференція «Е-інноваційна Україна: е-врядування та е-демократія, що мають реальний вплив» (м. Київ, Фонд Східна Європа, 7 квітня), спеціалізований навчальний курс з підготовки тренерів (м. Київ, Фонд Східна Європа, 10-14 квітня), засідання Робочої групи з розроблення Концепції реформування системи професійного навчання державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування (м. Київ, Нацдержслужба України, 30 травня), семінар «Професіоналізація служби в органах місцевого самоврядування в контексті реформування державного управління та децентралізації влади» (м. Київ, Нацдержслужба України, 7-8 вересня), ІХ щорічні Рішельєвські академічні читання на тему «Професійна підготовка та розвиток державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування: виклики, завдання, перспективи» (м. Одеса, ОРІДУ НАДУ при Президентові України, 19-22 вересня), семінар-практикум «Створення єдиного освітньо-культурно-спортивного простору в ОТГ. Приклади міжмуніципального співробітництва» (Зимненська сільська ОТГ Волинської області, 27 вересня), Всеукраїнська науково-практична конференція «Розвиток місцевого самоврядування. Становлення інституту старости» (м. Хмельницький, Хмельницький ЦППК, 25-28 жовтня), науково-практична конференція «Формування публічної служби, чутливої до людей з особливими потребами: цифрові технології» (м. Київ, НАДУ при Президентові України 10 листопада), навчальний семінар «Законодавство у сфері служби в органах місцевого самоврядування» (м. Нововолинськ, Нововолинська міська рада, 13 грудня).

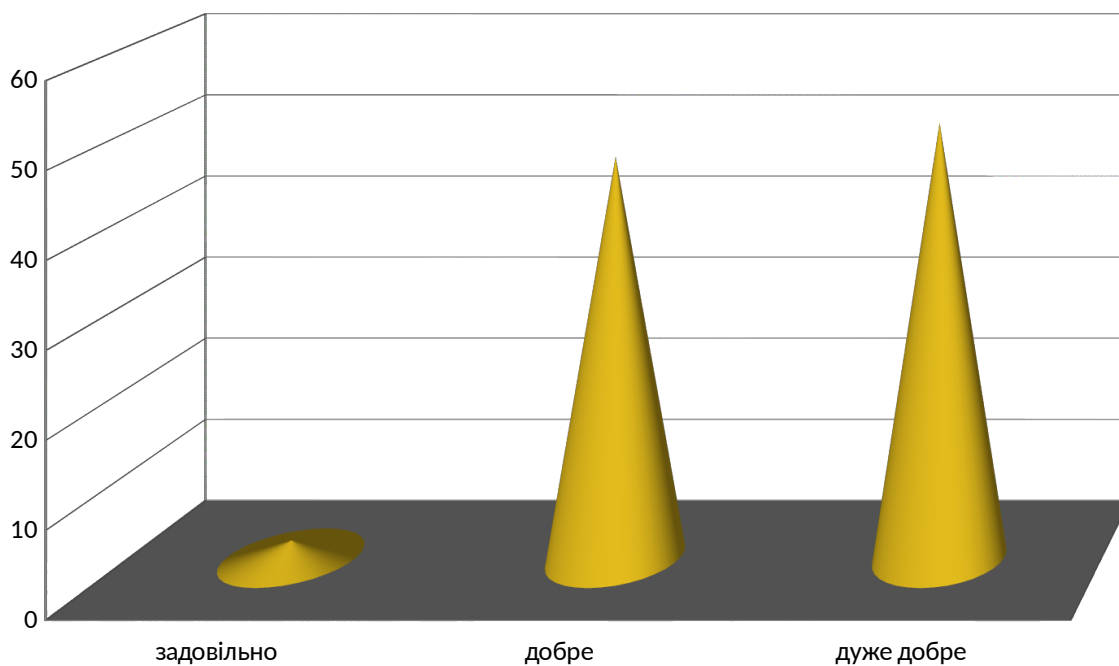
4. Моніторинг якості навчального процесу

З метою надання якісних освітніх послуг та максимального наближення змісту навчання до потреб слухачів Центр спільно з кадровими службами апаратів, структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування вивчає і узагальнює потреби у підвищенні рівня професійної компетентності публічних службовців.

Моніторинг якості навчального процесу здійснюється у ході навчання шляхом опитування і подальшого узагальнення результатів анкетування слухачів. Дані результатів опитування подані нижче у рис.1, 2.

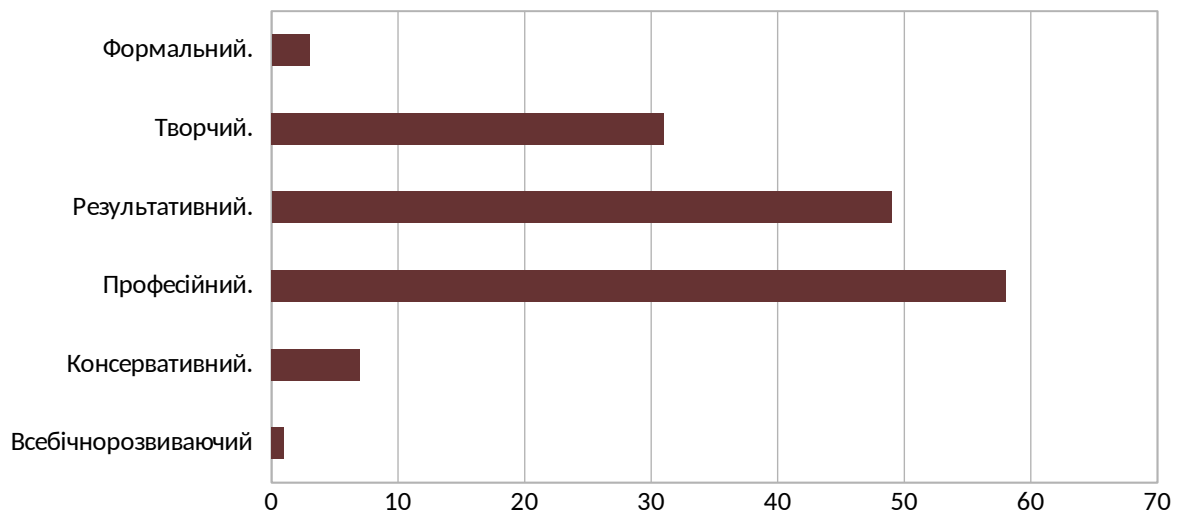
Рис. 1. Оцінка навчального процесу в цілому

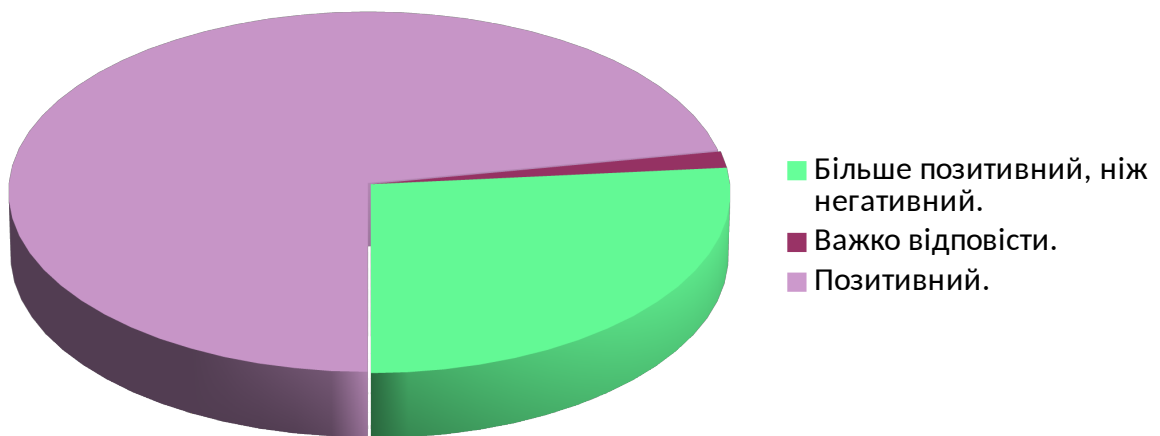
Рис. 2. Методичне та організаційне забезпечення навчального процесу

Результати анкетування учасників навчальних заходів свідчать про високу оцінку актуальності тематики, форм проведення занять, роботи викладачів, рівня організації навчання та створення сприятливих умов для самоосвіти.

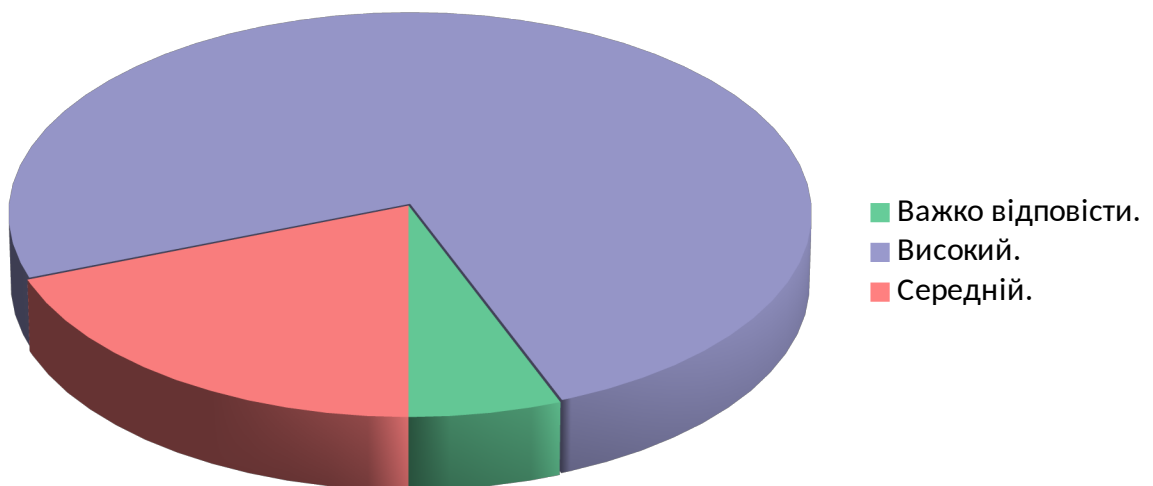
Анонімне опитування “Центр очима органів влади” вперше проведене онлайн. У ньому взяло участь 68 респондентів – місцеві органи виконавчої влади (структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, територіальні органи міністерств, інших центральних органів виконавчої влади), органи місцевого самоврядування (обласна, міські (міст обласного значення), районні ради). Результати цього опитування наведені на рис. 3-8.

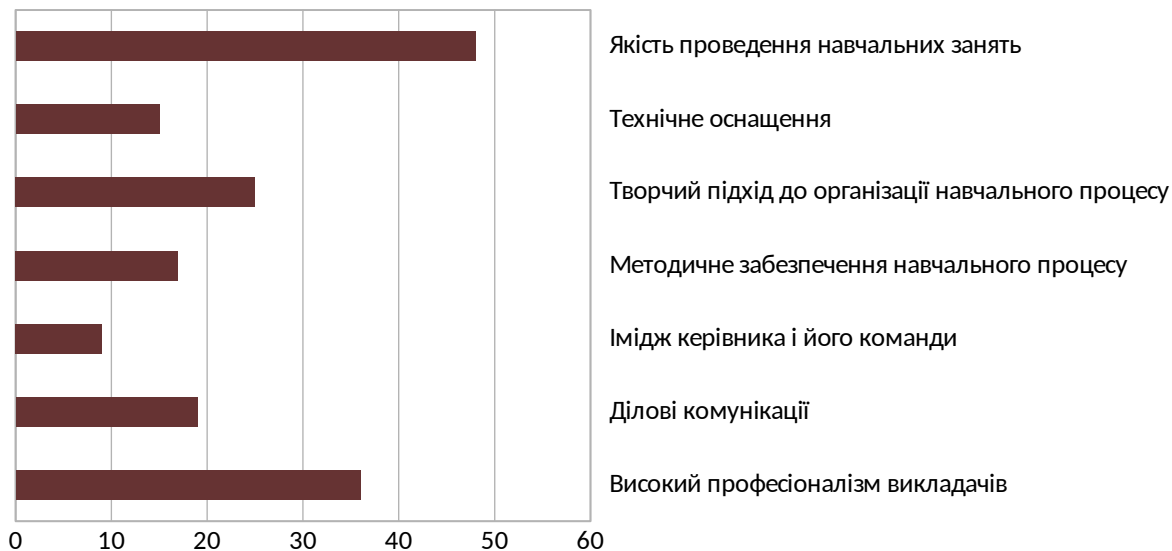
Рис. 3. Яким Ви бачите Центр сьогодні?

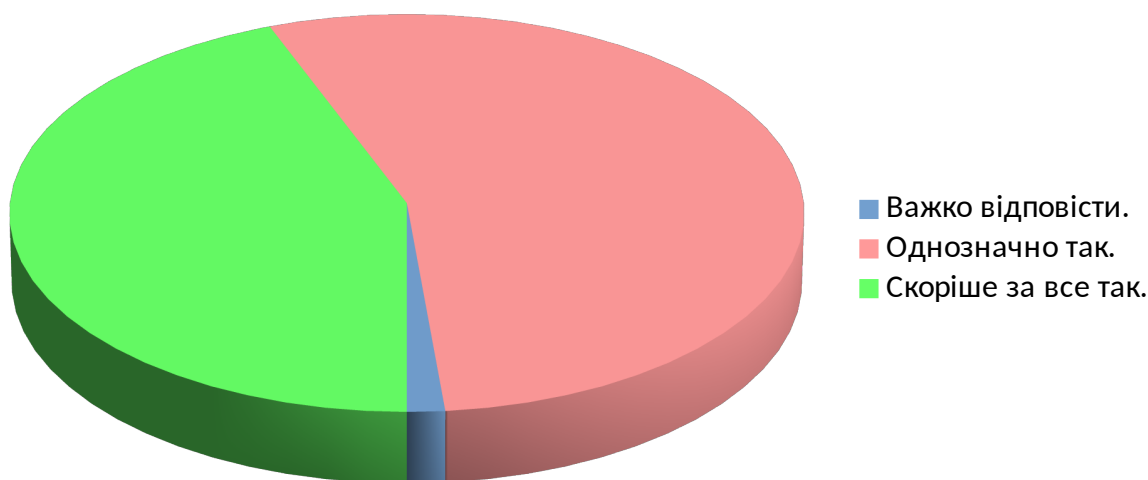
Рис. 4. Який імідж Центру у потенційних слухачів?

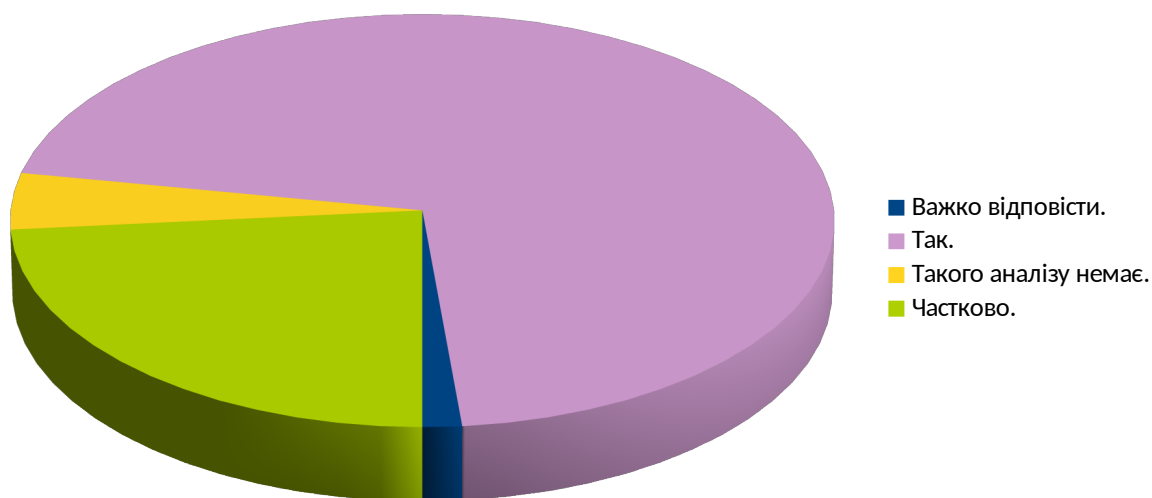
Рис. 5. Яким є рівень довіри до Центру з боку місцевих органів влади?

Рис. 6. Що, на Ваш погляд, є найбільш привабливим у Центрі для державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування, які підвищують кваліфікацію?

Рис. 7. Чи задовольняє Вас у цілому система підвищення кваліфікації в нашому Центрі?

Рис. 8. Чи зростає професійний рівень працівників Вашої установи, які підвищили кваліфікацію в нашому Центрі?

Пріоритетні напрямки діяльності Центру на 2018 рік

1. Розвиток професійної компетентності управлінських кадрів, забезпечення безперервності, обов'язковості, плановості професійного навчання, його практичної спрямованості та максимального задоволення освітніх потреб замовників та учасників навчання.
2. Забезпечення реалізації основних положень Стратегії сталого розвитку «Україна - 2020», Стратегії державної кадрової політики на 2012 - 2020 роки, Концепції реформування системи професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад, новацій законодавства про державну службу та службу в органах місцевого самоврядування в частині професійного розвитку публічних службовців.
3. Забезпечення відповідності змісту навчання пріоритетним напрямкам державної політики, потребам регіону, професійним та особистісним потребам державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад, зокрема з питань:
  - впровадження законодавства про державну службу та службу в органах місцевого самоврядування;
  - запобігання корупції;
  - інноваційно-інвестиційної діяльності та проектного менеджменту;
  - взаємодії органів державної влади та громадянського суспільства;
  - децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування;
  - забезпечення відкритості та прозорості в діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
  - електронного урядування в системі публічного управління;
  - ділового українського мовлення;
  - реформування системи публічних закупівель тощо.
4. Впровадження інноваційних форм і методів організації навчального процесу з урахуванням специфіки діяльності управлінських кадрів на засадах функціонального, проектного та компетентнісного підходів, інформаційних та цифрових технологій з максимальним наближенням освітніх послуг до місця роботи посадовців.
5. Удосконалення методики оцінювання ефективності підвищення професійної компетентності слухачів та механізмів вивчення потреб, аналізу та узагальнення задоволеності замовників та слухачів якістю надання освітніх послуг з використанням інтернет-технологій.
6. Оперативне та кваліфіковане надання науково-методичної, інформаційної та консультативної допомоги з питань підвищення кваліфікації органам виконавчої влади та місцевого самоврядування області.
7. Забезпечення участі в навчальному процесі провідних фахівців вищої школи, вітчизняних і зарубіжних науковців та експертів, управлінців-практиків регіону та України, сприяння їх професійному розвитку.
8. Розширення співпраці з регіональними центрами підвищення кваліфікації, кафедрами НАДУ при Президентові України, зарубіжними

партнерами в питаннях організації підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.